

Komentář Tomáše Šucky:
**Drogová závislost ve
vyloučených lokalitách**
strana 3

Irena Eliášová:
Avri kidlípen / Volby
strana 6, 7

**Romská pouť se vrátila
na Svatý Kopeček. Mši
odsloužil biskup Václav
Malý**
strana 4

ZPRÁVY

Parlamentní volby se blíží

TÁBOR – Tábořská radnice bude mít dva romské poradce, kteří se zaměří na možné problémy v soužití obyvatel města. Půjde například o vztahy mezi majoritou a minoritou. Také kvůli tomu by měl každý z poradců pocházet z jednoho etnika. Institut romského poradce využívají na jihu Čech například i České Budějovice. Jihočeský kraj pak zřizuje pozici romského koordinátora. Nový projekt romských poradců město pojmenovalo Všichni společně. Problémy mohou podle něj nastat například v otázce šikánování ve škole nebo pobírání sociálních dávek.

BUKUREŠŤ – Rumunský odvolací soud potvrdil dřívější rozhodnutí soudního tribunálu v Konstanze, který nařídil starostovi města Eforie zaplatit odškodnění romským rodinám vystěhovaným v roce 2013 z jejich domovů. Informovalo o tom Evropské centrum pro práva Romů (ERRC) v tiskové zprávě. Případ se týká 12 Romů a Romek vystěhovaných z ulice Agricola a každý má získat zhruba 36 000 EUR (přes 900 tisíc korun). Navíc musí úřady zajistit každé rodině sociální bydlení.

foto: Profimedia, nnj

Ve svém příspěvku se chci věnovat otázkám letošních voleb. K těm dojde 9. a 10. října, kdy budeme volit nové složení poslanecké sněmovny. Namísto známých předvoleb-

ních hesel a sloganů, které na nás koukají nebo je slyšíme všude kolem sebe, se chci zabývat běžnými záležitostmi našich životů. Domnívám se, že právě v nich můžeme nalézt

odpovědi na kvalitu života občanů České republiky. Ze zkušenosti víme, že volební programy jednotlivých politických stran se v politické praxi nenaplnují. Mají spíše

jakousi „okouzující“ funkci, abychom podpořili konkrétní politický subjekt. To se těmto rivalům z většiny

Pokračování na str. 3

Na Luníku IX postaví památný kříž, připomínat má aj návštěvu pápeže

Pripomínat má stretnutie Boha s človekom, pričom pápež František, ktorý sem prišiel, stavia most medzi nami a Bohom, povedal Žatkuľák.

Na košíckom Luníku IX má aj v nadväznosti na návštevu pápeža Františka pribudnúť oddychová zóna s pamätným křížom. Z dôvodu tejto realizácie má o prenájme mestského pozemku pre mestskú časť (MČ) Luník IX rokovať mestské zastupiteľstvo (MsZ).

Iniciátormi zámeru sú miestna skupina Saleziánov don Bosca, ktorá pôsobí na Luníku IX a MČ. „Zámerom je vytvoriť na území MČ pokojné miesto pre osobné duchovné aktivity obyvateľov MČ – miesto pokoja pre rozjímanie a relax. V okolí kříža sa počítá s vytvorením lavičiek, spevnených plôch, výsadbou zelene a napojením na jestvujúci peší ťah,“ uvádza mesto v návrhu, ktorým sa bude MsZ zaoberať vo štvrtok 23. septembra. Pamätný kříž s vlastnou oddychovou zónou

má podľa neho prispieť k estetizácii a oživeniu vstupu na územie MČ. „Sú tam regulatívy, ku ktorým sa vyjadroval Útvár hlavného architekta (ÚHA). Dávali sme to do súladu s územným plánom, konzultovali sa veci so Správou mestskej zelene tak, aby bola zvolená aj správna vegetácia – aby sme znížili klimatické dosahy a aby tam boli ľahko udržiavateľné dreviny,“ povedal riaditeľ košíckeho magistrátu Marcel Čop.

Podľa starostu MČ Marcela Šaňu chceli oddychovú zónu s lavičkami vytvoriť na začiatku sídliska už skôr. Prvotný nápad sa však postupne vyvíjal, k čomu prispela aj návšteva Svätého Otca. S realizáciou by chceli začať na jar budúceho roka.

Kamenný kříž by mal byť vysoký približne 3,5 metra. „Dodáme korpus – samotnú sochu Ježiša Krista. Aj on bol jedným z nás. Pripomínať má stretnutie Boha s človekom, pri-

Pokračování na str. 2

foto: AP

Festival národnostních menšin – Prolínání kultur

V sobotu 4. září se od 11 hodin na Masarykově náměstí v Karviné-Fryštátě konal festival národnostních menšin Prolínání kultur. Na úvod zazněly proslovy a poděkování organizátorů, partnerů, starostů a dalších významných lidí, kteří festival uskutečnili a podpořili. Během celého odpoledne a večera se na pódiu vystříдалo několik souborů polské, slovenské, romské, slezské i maďarské národnosti, které předvedly své umělecké vystoupení.

Polský folklórní soubor Bystrzyca byl založen roku 1984 pod patronací místní skupiny Polského kulturně-osvětového svazu v Bystřici nad Olší. Soubor založili manželé Maria a Leonard Podzemní. Po dlouhou dobu jim ve vedení souboru pomáhala také jejich dcera Dagmar Podzemná. Základ repertoáru tvoří folklór jejich rodného Podbeskydí, často ve scénickém zpracování. Folklórní soubor Bystrzyca dosáhl mnoha úspěchů a divácké popularity, vystupoval v Polsku, ve Francii nebo v Německu.

Ostravská cimbálová muzika a taneční soubor Šmykňa předvedly svůj um ukázkou slovenských tanců a písní. Folklórní soubor byl založen na přelomu let 1989–1990 skupinkou přátel z Ostravy (Martinem Pavliskou, Evou Macháčovou a Jirkou Macháčem) jako „nezávislé folklorní sdružení“. Ve stejném roce (1990) vznikla také muzika, tehdy však jen tříčlenná. Během pěti měsíců se podařilo vytvořit celý soubor, s muzikou pak předvedli řadu vystoupení již pod názvem Šmykňa. Soubor se skládá z muzikantů, zpěvaček a tanečnic.

Romskou národnostní menšinu zde prezentoval místní dětský taneční soubor pod názvem V Rytmu s Centrom. Děvčata si vybrala na svůj vkus netradiční romské písně, což je škoda. Ale divákům se vystoupení líbilo. Slezské tance předvedl slezský folklórní soubor Opavica. Jako další z účinkujících přišel na scénu maďarský folklórní soubor Pástortuz. Založení souboru se datuje od roku 1957 ve Svinově a jeho bohatá historie pokračuje dodnes. Slovenský folklorní soubor Fogáš zatančil lidové tance z východního Slovenska. V současné době má 19 tanečníků z řad žen i mužů. Soubor se prezentuje na různých kulturních festivalech. Nakonec mile překvapil všechny diváky vietnamský taneční soubor, který svými kostýmy a představením pod názvem Drak některé holčičky i rozplakal. Folklórní soubor Vietnamského svazu Moravskoslezského kraje, který se skládal převážně z vietnamských žen, nás všechny seznámil i s historií Vietnamu.

Festival byl doplněn prodejem typických národních gastronomických specialit, občerstvením a prodejem polské literatury. Vstup na festival byl zdarma a byl spolufinancován z rozpočtu Moravskoslezského kraje. Velké poděkování patří všem organizátorům za to, že si díky festivalu připomínáme, jaké menšiny tu s námi žijí.

Veronika Kačová

Slovenská vláda se omluvila za protižidovská opatření z období války

Slovenská vláda se ve středu omluvila za protižidovská opatření, která země přijala v roce 1941 a která omezila práva Židů. Kabinet premiéra Eduarda Hegera tak učinil u příležitosti 80. výročí schválení takzvaného židovského kodexu, jež připadá na 9. září.

Na základě zmíněného vládního nařízení byla Židům za druhé světové války například odebrána většina politických práv nebo dále omezena jejich vlastnická práva a svoboda pohybu. Přijetí protižidovských opatření předcházelo deportacím asi 70.000 Židů z území tehdejšího Slovenska do koncentračních táborů.

„Vláda Slovenské republiky dnes cítí mravní povinnost veřejně projevit žal nad zločiny, kterých se dopustila tehdejší státní moc, zvláště nad tím, že 9. září 1941 přijala hanebné nařízení omezující základní lidská práva a svobody občanů židovského původu,“ píše se v prohlášení, o kterém ČTK informoval tiskový odbor úřadu vlády.

Den přijetí židovského kodexu, který se řadí ke stinným kapitolám slovenské historie, je v zemi památným dnem obětí holokaustu a rasového násilí. Například ministerstvo vnitra zmíněné kulaté výročí přiblíží prostřednictvím výstavy dobových dokumentů, organizovány jsou i jiné připomínkové akce.

Válečná Slovenská republika byla spjata s nacistickým Německem. Z nynějších parlamentních stran se sympatiemi k válečnému slovenskému státu netají opoziční krajně pravicová strana Kotlebovci-Lidová strana Naše Slovensko.

ČTK, foto: Yad Vashem

Na Luníku IX postaví památný kříž...

Dokončení ze str. 1

čom pápež František, ktorý sem prišiel, stavia most medzi nami a Bohom. A mosty medzi sebou by sme mali stavať aj my. Chceme, aby obyvatelia sídliska cítili, že sú súčasťou mesta,“ povedal pre TASR za saleziánov Peter Žatkuľák s tým, že súčasťou má byť aj pamätná tabuľa, ktorú Svätý Otec poženal počas utorkového (14. 9.) stretnutia s rómskou komunitou v Košiciach.

Celková všeobecná hodnota pozemku, ktorú mesto plánuje MČ prenajať, je podľa znaleckého posudku necelých 77.500 eur. MČ vzhľadom na verejnoprospešný a nekomerčný charakter projektu požaduje prenájom v sume jedno euro ročne.

TASR

Pápež František počas jeho stretnutia s rómskou komunitou na Luníku IX v Košiciach 14. septembra 2021

foto: TASR, Michal Svítok

Virginie odstraní šestimetrovou sochu generála Leeho

Vláda amerického státu Virginie nechá ve středu odstranit z prostanství v Richmondu přes šest metrů vysokou jezdeckou sochu konfederálního generála Roberta Leeho. Podle guvernéra Ralpha Northama se jedná o největší sochu, která znázorňuje osobnost spjatou s otrokářskou Konfederací v tomto státě, uvedla agentura AP. Po část trvání americké občanské války byl Richmond hlavním městem Konfederace.

Podle guvernéra Northama je odstranění díla důležitým krokem, který ukazuje, jaké hodnoty vyznává jeho vláda. Northam oznámil úmysl sochu odstranit již vloni v červnu, jen pár dnů po smrti Afroameričana George Floyda, která podnítila demonstrace proti rasismu v celých Spojených státech. Na konci loňského roku nechal guvernér odstranit sochu generála Leeho ze sídla ame-

rického Kongresu. Nahradilo ji dílo připomínající Barbaru Johnsovou, která v 50. letech minulého století bojovala za zlepšení podmínek na segregované černošské střední škole ve městě Farmville.

Záměr vlády odstranit sochu v Richmondu ale přes rok blokovaly dvě žaloby, které podali odpůrci stěhování sochy. Minulý týden však nejvyšší soud ve Virginii podání zamítl a uvolnil tak cestu k odebrání sochy.

Socha byla umístěna v Richmondu před zhruba 130 lety. Vzhledem k jejímu významu a velikosti se očekává, že na její odstranění se bude dívat velký počet lidí. Po soše zůstane i masivní podstavec, pro který vláda teprve hledá využití.

Památky připomínající osobnosti Konfederovaných států amerických, které se při občanské válce z let 1861 až 1865 odtrhly od zby-

tku americké Unie, se staly znovu středem pozornosti americké veřejnosti v souvislosti s masivním protestním hnutím proti zakořeněnému rasismu v americké společnosti a policejní brutalitě namířené na příslušníky etnických menšin. Demonstrace v desítkách měst vypukly poté, co černoch George Floyd na konci května loňského roku zemřel po tvrdém zásahu bělošského policisty v Minneapolis.

Vnitroamerický konflikt v 19. století vznikl z velké části kvůli sporům o otroctví, jehož zachování hájily právě jižanské státy shromážděné v Konfederaci. Zachovávaní jejich symbolů proto nejen američtí černoši pokládají za schvalování rasismu, útlaku a obhajobu otroctví. Zastánci je naopak považují za symbol regionální jižanské kultury a svébytného způsobu života.

ČTK, foto: AP, Steve Helber

Kameny zmizelých připomínají plzeňské Romy, kteří skončili v koncentračním táboře v Letech u Písku

Dvacet dalších kamenů zmizelých, které připomínají oběti nacistické perzekuce, přibýlo minulý týden do chodníků na osmi místech v Plzni. Ve městě je po dnešku takových kamenů 77. Kromě 15 kamenů připomínajících židovské oběti holokaustu se město k mezinárodnímu projektu dnes poprvé připojilo i s pěti kameny věnovanými plzeňským Romům, kteří byli za války odsunuti do koncentračního tábora v Letech u Písku, řekla ČTK mluvčí magistrátu Eva Barborková.

Kameny, o které se má „zakopnout“, takzvané Stolpersteine, mají přimět kolemjdoucí zastavit se a vzpomenout si na oběti nacistického režimu. Nacházejí se před domy, v nichž tito lidé žili před násilným sestěhováním a deportací do koncentračních nebo vyhlazovacích táborů. Přímou z Plzně odjelo v lednu 1942 ve třech transportech 2613 židovských mužů, žen a dětí. Konce války se dožilo pouze 209 z nich.

„Je to způsob, jak připomenout šoa (holokaust) nejenom v tom obecném smyslu, ale i zcela kon-

krétně k našim spoluobčanům, kteří se stali obětí této tragické události během druhé světové války. Ten letošní ročník je výjimečný i tím, že v prostoru Zastávky v Doudlevcích si připomeneme i oběti romského holokaustu,“ řekl primátor Martin Baxa (ODS).

Nové kameny v Přeštické ulici jsou věnované dospělým i dětem z romských rodin Janečkových a Serynkových, kteří zahynuli v táboře v Letech.

Roma Josefa Serynka, za války působícího na Vysočině a přezdívaného „černý partyzán“, město letos in memoriam ocenilo prestižní Cenou 1. června. „On jediný přežil, členové jeho rodiny se stali obětí holokaustu,“ připomněl Baxa.

Deportace Romů z Plzně do tábora v Letech probíhaly od 3. srpna 1942. Tábor v Letech fungoval tři roky, během nichž jím prošla velká část Romů žijících na území Čech. Zemřelo v něm minimálně 327 lidí a další stovky Romů z Let skončily v Osvětimi.

První kameny zmizelých se v plzeňských ulicích objevily v roce

2012. Do mezinárodního projektu, jehož autorem je německý výtvarník Gunter Demnig, se podle magistrátu zapojilo 26 evropských zemí. V 1800 městech a obcích bylo do letošního června položeno téměř 90 000 Stolpersteine.

Kameny zmizelých jsou dlažební kostky s mosazným povrchem, do něhož je vyryto jméno, rok narození, rok deportace a místo úmrtí oběti holokaustu.

Kromě romských obětí od minulého týdne nové kameny připomínají například na Palackého náměstí obchodníka s cukrovinkami Rudolfa Perelese, jeho druhou ženu Annu a dvě děti, kteří zahynuli v koncentračním táboře Izbica. Na Klatovské třídě jsou nové kameny před domem továrníka Zikmunda Friedlera a jeho ženy Emilie. Další kameny připomínají rodiny Friedlerových a Kleinových či lékaře Theodora Eisnera. Poprvé se pamětní kameny z centrálního obvodu rozšířily i do prvního obvodu, aby před dvěma domy připomněly osud významných rodů továrenníků Krausových a Hanákových. **ČTK**

KOMENTÁŘ

Drogová závislost ve vyloučených lokalitách

TOMÁŠ ŠČUKA

Drogy a závislost lidí na nich představují globální problém ve společnosti. Stávají se součástí životů nejrůznějších skupin občanů. A to bez ohledu na věk, vzdělání, společenské postavení, náboženství a další vlastnosti.

I proto by měla představa jakéhokoliv autora protidrogové politiky vycházet ze skutečného stavu. Vymýtit drogy ze světa je velmi naivní a nemožné přání, musím však přiznat, že mu rozumím. Drogová závislost totiž představuje základní bariéru běžného fungování člověka. Ve svém okolí potkávám drogově závislé osoby velmi často a musím přiznat, že jde o velmi smutný pohled. O to horším faktem je, že si své odlišné chování neuvědomují a cítí se nad věcí! Je chybou, že tyto projevy zůstávají bez reakce z naší strany. Zlehčování drogové závislosti jen z důvodu, že je rozšířená a „drogy dnes bere každý“, je v podstatě nepřímá podpora dotyčným. Naopak je třeba o této závislosti hovořit, i když je to nepříjemné a druhá strana reaguje podrážděně.

Zásadní je však protidrogová politika na lokální i centrální úrovni. Ta je z mého pohledu velmi formální a neakční. Chybí stanovení konkrétních cílů, jež budou naplňovány. Dlouhodobé přehlížení považuji za velmi nezodpovědné. Život v sociálně vyloučených lokalitách, kde lidé žijí v chudobě a hluboké letargii, je velmi odlišný od života ostatních obyvatel České republiky. Dostupnost drog v tomto prostředí celý problém života v chudobě mnohonásobně ztěžuje. Ač je to logické, jsou vývařovny i distribuce drog v sociálně vyloučených lokalitách veřejnými orgány tolerovány. Svědčí o tom i obsah jednotlivých strategických dokumentů na podporu integrace Romů. Informace, potažmo plán řešení drogové závislosti osob žijících v ghettech, v nich chybí nebo jsou zmíněny jen velmi obecně.

Z lékařského pohledu je závislost na drogách vnímána jako zdravotní problém spočívající v psychickém i fyzickém vztahu člověka k návykové látce. Považuji za neprofesionální očekávat, že terénní sociální pracovník vyřeší sám závislost dané osoby. Zcestné je pak očekávat plnou integraci drogově závislé osoby, že si najde práci a bude žít spořádaný život. Domnívám se, že kvalita zdraví by měla být prioritou veškerých snah zlepšit život v sociálně vyloučených oblastech. Není možné začínat řešení bodem B a zcela vynechat bod A.

V současné době probíhá celorepublikový projekt Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou, který realizuje Státní zdravotní ústav. Jde o pilotní 5letý projekt, který má skončit v prosinci 2022. Hlavním cílem projektu je podpora zdraví osob ohrožených chudobou. Naplánované aktivity a kurzy na podporu pohybu, ale i povědomí o důležitosti zdravotní péče se realizují v jednotlivých krajích prostřednictvím mediátorů podpory zdraví, kteří pracují s komunitou přímo v terénu. Vzhledem k výše uvedenému jde bezesporu o žádoucí iniciativu. Nicméně je třeba v ní i nadále pokračovat a reagovat na zjištěné limity projektu. V případném dalším pokračování projektu zahrnout do přímé spolupráce i specialisty, kteří umí pracovat s drogově závislými a mohou výrazně pomoci řešit problém drog.

Nutné je tyto nešvary nepřehlížet a bojovat proti nim. Tou počáteční prevencí je informovanost, které by se mělo dostávat už dětem v útlém věku.

Palíkerav tumenge.

Parlamentní volby se blíží

Dokončení ze str. 1

části i daří. Nevkusný marketing 21. století bez morálních a etických zásad představuje poměrně vysokou záruku úspěchu. Úroveň politické kultury je bohužel rok od roku horší. Ve sněmovně jsme často svědky velmi ostudných výstupů některých našich zástupců, kteří tímto chováním dehonestují celou sněmovnu. Připomenu například buranské chování Lubomíra Volného a jeho flákance, jež použil při jednání sněmovny vůči svým kolegům. Možná by si pan Volný měl rozdávání facek poslancům dát i do volebního programu – Blok Volný. Neodpustím si otázku k příznivcům tohoto subjektu. Uvědomujete si, že tím úroveň politické reprezentace odpovídající „5. cenové skupině“ vlastně podporujete? Uměle vytvářená politika vedená přes lidský strach a emoce přece nemůže z dlouhodobého hlediska fungovat v žádné demokratické společnosti. Stejně tak nemohou fungovat ani antisystémové politické subjekty. Tou nejnižší kategorií jsou pak dle mého extremistická uskupení, viz. třeba SPD Tomia

Okamury. Neumím to nazvat jinak, než jako produkci klamavé politické soutěže, která je podpořena hodně drahým a již zmíněným nevkusným marketingem. V popředí i v pozadí celého hnutí stojí jen jedna osoba. Řada dnešních politiků holt nepochopila, že politika je řemeslo, které se musí dlouho učit! Démonizovat témata uprchlíků, Evropské unie, ale i národnostních menšin, např. Romů, jako reálnou hrozbu k povolání politika prostě nestačí.

Koneckonců o tom svědčí i nedávná historie. Bez zajímavých osobností, potažmo lídrů, se politika dělat nedá. Dříve nebo později si to občané uvědomí. V posledních 15 letech si určitě vybavíte některá uskupení či strany, které se z ničeho nic objevily a další volební období zase zmizely z politické mapy. Jsme v době, kdy tradiční demokratické strany mající za sebou více než jedno volební období ve vysoké politice ztrácejí na významu a oslabují. Jedním z důvodů jsou právě chybějící lídři. Někdo, kdo by byl schopen získat zpět důvěru občanů. Dle dostupných průzkumů to vypadá, že např. sociální demokracie nedo-

sáhne potřebnou 5% hranici hlasů a skončí tak své tradiční zastoupení ve sněmovně. Došlo také ke spojení sil a vytvoření koalic (PirStan, koalice Spolu) s cílem porazit Andreje Babiše a uspět ve volbách tak, aby v další vládě hnutí ANO už nefigurovalo. Škoda jen, že programem těchto koalic je Andrej Babiš.

Schopnost přenést se do každodenního života obyčejných lidí chybí i těmto koalicím. Věřím, že každý z občanů chce žít kvalitnější život, kdy se může spolehnout na správné fungování státního aparátu a veřejných služeb. V jednotlivých programech mně také chybí otázka lidských práv, boje proti segregaci dětí ve vzdělávání atd. Přehlížením dlouhotrvající diskriminaci považuji ze strany politiků za nejvíce ekonomicky nezodpovědné. Ta nás všechny totiž stojí nejvíce!

Na dny 9. a 10. října 2021 přeji všem uvážlivou volbu.

Hlavně nepřemýšlejme v těchto dnech v negacích, že náš hlas stejně nic nezmění. Naopak využijme své volební právo zodpovědně vůči svým rodinám a dětem.

Tomáš Ščuka

Nepřizpůsobiví...

Ráda bych věděla, kdo první vůbec k nám Romům přidal slovo „nepřizpůsobivý“, možná myslím jenom na to nejhorší slovo „špatný“. V něčem bych s ním i souhlasila, že se nepřizpůsobíme bílým úplně! Vezměte si jednu věc, kdy jste slyšeli, že Rom byl masovým vrahem? Stalo se někdy ve světě, že by Rom vykradl velké miliony? Kriminalistika ve světě neregistruje žádný případ romských krvavých vražd, nikdy se nestalo, aby Rom znásilňoval malé děti a další hrůzné věci, co provádějí „bílí“. Tomu se opravdu nepřizpůsobíme! Autor toho vyřčeného slova měl v tomto pravdu, ale mohu vám říci, co dobrého jsme se naučili od „bílých“. Je to smutné, ale pouze jsme se naučili, jak je důležité se vzdělávat, to jediné je dobré. Jinak všechno, co jsme od nich odkoukali a děláme to (ne všichni, spíš dnešní generace), je, že chceme mít bohatou rodinu, chceme mít drahé fáro, chceme ukázat všem, že taky na to máme. A jak k tomu přijdeme? Jako oni, ti „bílí“, začneme krást, prodávat drogy, to hraje v dnešní době hlavní roli, a to jsme odkoukali od gádžů. Jakpak by mohli mít gádžové ty velké domy? Z čeho? Z práce? Ha, ha, vzpomeňme na politiky, jak zbohatli, co všechno prováděli, aby se dostali k velkým penězům. To už všichni přeci víme, ale nemluvíme o tom, to by bylo zlé. Musíme si dávat pozor na jazyk, jinak by se nám stalo to, co tomu slovenskému novináři, a to my nikdo nechceme!

Ano, dějí se v Česku věci, které jsou špatné a provádějí je lidi, kteří chtějí moc a peníze! Třeba se na mě kdosi pohněvá, co píši, ale já si nemohu pomoci, žiji mezi gádži už tolik roků a znám je velice dobře, znám jejich povahu, charakter. Vlastně oni dnešní gádžové ten charakter neznají vůbec, vezměte si ten fakt, jak mladá krásná dívka, Češka, se chce dostat do televize, udělá pro to všechno, dokáže se ukázat nahá, žádná ostuda, nemyslí absolutně na to, že ji uvidí její rodiče, rodina. Má to na háku, ona se musí zalíbit za každou cenu, aby se dostala tam, kam ona chce! Kolik postelí proleze, než se tam dostane! Ne, nechci, aby naše mládež takto uvažovala pro slávu.

Vrátím se zpátky o několik roků, kdy moje děti chodily do základní školy a měly kamarády. Než šly do školy, já jim dělala svačiny a snídaně a po každé ráno k nám přišly kamarádky nejmladší dcerky, dvojčátka a snídaly s námi. Nedalo mi to moc práce udělat dvě snídaně navíc, až do doby, než jsem se dozvěděla, jak o nás mluví rodiče těch děvčat. Děvčata si pochválila doma, že chodí k nám a tam se nasnídají a jejich matka se zhrozila: „Vy obě dvě chodíte k cikánům? Víte, jací jsou to lidi? Jsou špinaví a mají doma bordel, máte zakázáno tam chodit!“

„Mami, ale oni jsou čistý, mají uklizeno a paní dělá dobrůtky...“ odpořovala děvčátka mámě.

Druhý den ráno mi děvčata říkala, že mají zakázáno k nám chodit. Tak jsem jim řekla: „Děvčátka, dnes naposledy s námi snídáte. Máma se musí poslouchat, ano?“

„A co budeme snídat, když maminka nestihá...“

„Ať si vaše maminka přivstane a snídání vám udělá, taky chodím do práce a stíhám.“

Moje dcera z toho byla smutná. „Zlato, uvidíte se ve škole a to vám postačí, ne?“ Uklidnila jsem ji a děvčátka k nám přestala chodit na snídání.

Umíte si představit, že by chodily romské děti do české rodiny? Ne! Já to nikdy nikde neslyšela! To byl můj osobní zážitek a z toho jsem usoudila, že i kdyby Rom cokoli udělal dobrého, pro Čecha nic nebude dobré od Roma!

Co bych k tomu ještě napsala? Jo, napadá mě jedna věc, bílí jsou s námi velcí kamarádi při oslavách, už jsem to vícekrát zažila. Jakmile je romský festival a je tam romská hudba, Češi zapomenou, kdo jsou a začnou se bavit, chlastají jim zatímco mozek, hudba je žene do tance a na jejich tvářích je velký úsměv, snaží se zpívat jako ti „černý“! Dělalí, jak nás mají rádi, ale ráno už nás zase neznají.

Romistika je velmi dobrá věc od Mileny Hübschmannové, co dokázala pro nás Romy udělat. Dnes se studuje náš romský jazyk na univerzitě, tento obor vystudovala hodně naše mládež, ale i starší Romky a Romové, a stali se z nich vysokoškoláci. A spousta Čechů vystudovalo také tento obor a dnes mluví romsky lépe nežli já, což toho lituji! Když jsem se prvně setkala s „romisty“, byla jsem hrozně překvapená, nechápala jsem, jak je možné, že oni mluví tak krásnou romštinou a dnes pracují jako profesori na fakultě a hodně pracují s romskými autory literatury. Hodně těch vzdělaných z fakulty se snaží co nejvíce pomoci autorům, překládají jejich díla z romštiny do češtiny, založili si neziskovky a jedou, opravdu jsou slavní, nadarmo nestudovali tento obor! Snaží se, což je pravda, hodně romským autorům pomáhají, učí je psát, jak a co a jako korektoři jsou velmi dobří a dost romských autorů se při nich pozvedlo!!! Pokud vydají knihu v nakladatelství Kher (Dům) od romské autorky nebo autora a dělají rozhovor pro noviny či rozhlas, vyslovují taková krásná slova, některým ani nerozumím, ale cítím, jak se snaží ukázat romského autora, jak je zajímavě napsaný děj knihy. Oni o nás Romech skutečně studovali, ale my Romové jsme ten romský život prožívali. To je velký rozdíl, studovat z knih romský život je málo k tomu, aby o nás Romech skutečně věděli vše. Já s tím, co říkají, souhlasím, proto s nimi mám až tak velké porozumění, protože po čas studia chodili do romských rodin, a tím poznávali Romy, jak žijí. Jaké máme zvyky, jak se chováme, pokud se něco hrozného stane v rodině, jak si pomáháme a další věci. Vidí ten rozdíl, že jsme trochu jiní, poznali, jaká je mezi námi Romy láska, jak hluboce se milujeme v rodině, že největší bohatství jsou pro nás naše děti...

Irena Eliášová

Romská pouť se vrátila na Svatý Kopeček. Mši odsloužil biskup Václav Malý

Tradiční Romská pouť, ojedinělé duchovní setkání Romů z Čech, Moravy a Slovenska, se uskutečnila v sobotu 11. září 2021 na Svatém Kopečku u Olomouce. Pouť se tak vrátila po dvou letech na místo, které je s ní od počátku vzniku spjata. Motivem letošního 23. ročníku Romské pouti bylo Amen nasan vaš peske cudze (Nejsme si cizí). Mši svatou celebuloval Mons. Václav Malý, který je předsedou Rady Iustitia et Pax, menšiny a migranti a Rady pro pastorační krajanů v zahraničí.

Poutníci se sešli u kříže pod bazilikou v 11:50, část poutníků doprovázela Poutní alejí ze Samotišek. Mši svatou letos sloužil biskup Václav Malý. Po mši svaté byli poutníci pozváni na oběd a posezení u kávy. Po polední pauze program pokračoval v klášterních ambitech přednáškou P. Hyacinta Pavla Kuchty na téma Ježíšovy vlastní a aktivitami pro děti. Účastníci pouti měli možnost shlédnout na parkánech výstavu fotografií, která je průřezem z uplynulých ročníků.

Doprovodný program pro nejmenší provedl děti skutky milosrdenství. „Na jednotlivých stanovištích mohli plnit úkoly inspirované evangelijními příběhy, jako je například napojení žíznivého, uzdravení nemocného či nasycení hladového. Děti, které zvládly projít všemi stanovišti, získaly malou odměnu,“ sdělila za přípravný tým koordinátorka Jitka Laštůvková.

Posláním Romské poutě je již po celé dvacetiletí snaha vytvořit prostor pro společné duchovní sdílení Romů z České a Slovenské republiky. „Řada poutníků přijíždí opakovaně, pouť se pro ně stala již každoroční tradicí. Atmosféra je vždy přátelská, mnozí své vzdálené známé potkávají jednou za rok právě tady. Setkání je příležitostí pro společnou modlitbu a vzájemné sdílení,“ přibližuje Richenza Buková, pastorační asistentka Charity Olomouc. Pouť ukončilo v 17:00 závěrečné požehnání v bazilice Navštívení Panny Marie.

Setkání je příležitostí pro společnou modlitbu a vzájemné sdílení,“ přibližuje Richenza Buková, pastorační asistentka Charity Olomouc. Pouť ukončilo v 17:00 závěrečné požehnání v bazilice Navštívení Panny Marie.

„Eva Štefková“

Mons. Václav Malý

byl vysvěcen v roce 1976 v Praze. V letech 1976-1978 působil jako kaplan ve Vlašimi a Plzni. V únoru 1977 podepsal Chartu 77, v roce 1978 se stal členem Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných. V květnu 1979 byl zatčen, vzat do vazby a obviněn z podvracení republiky. Od roku 1980 až 1986 pracoval jako topič v pražských hotelech. V letech 1981-1982 se stal mluvčím Charty 77, v roce 1989 mluvčím Občanského fóra. V roce 1996 byl jmenován kanovníkem Metropolitní kapituly u sv. Víta a v roce 1996 titulárním biskupem marcellianským a světícím biskupem pražským. Svěcení přijal v roce 1997 v Praze. V ČBK je členem Komise pro kněžstvo a předsedou Rady Iustitia et Pax, menšiny a migranti a Rady pro pastorační krajanů v zahraničí.

Návrat dětí do škol aneb nové testovací centrum?

Prázdniny skončily a děti se po prázdninách vrátily do škol. Mezi nové podmínky ve školách vláda zařadila povinné testování dětí, nošení roušek a respirátorů. Učitelé by měli třídy pravidelně větrat a prostory ve třídách dezinfikovat. Nošení roušek ve třídě není povinné, ale v jiných prostorách školy ano. Dítě, které nebude testované, nesmí zpívat a být na hodině tělesné výchovy, ve školní jídelně musí stát 1,5 metru od ostatních dětí. Bez testů nesmí vstoupit do třídy. Taková omezení a pravidla jsem nikdy jako studentka nezažila.

V hlavě mám otázku, zda jsou si učitelé nebo rodiče vědomi toho, jaká přinášejí ministerská opatření rizika nebo jaký dopad bude mít testování ve školách na dětskou psychiku. Zda dítě ve škole není nějak pod tlakem, v depresi nebo netrpí jinou skrytou poruchou. A nebo, zda se nebojí, že bude pozitivní a co pak? Či je to zodpovědnost? Učitelé od toho dali ruce pryč a rodič chce, aby dítě do školy chodilo, protože musí do práce. Najdou se i takoví, kteří své děti nechávají doma, ty média nazývají „odpůrci“.

Ministr školství Robert Plaga uvedl, že testování ve školách dětem neškodí a apeluje na rodiče, aby své dítě nechávali testovat. Proč probíhá testování na školách? Je to jenom nátlak, aby přinutili rodiče k povinnému očkování? Nikdo neví, jaký bude mít dopad tato „experimentální látka“ na dětský organismus. Píšu, že očkování ve školách není povinné, ale přijde mi to divné, protože rodiče, kteří nechají své dítě doma, nemají nárok na ošetřovné od státu. Když už se dítě ve škole nechá otestovat, proč má nosit celou dobu školní docházky roušku na ústech, poté co bylo negativně testováno? Nemluvě o dětech, které do škol musí cestovat autobusem. Není to logické. Testy jsou nastavené na lidi, kteří mají akutní projevy nemoci Covid 19. Patří mezi ně člověk s kýčáním, rýmou, a ne zdravé bezpříznakové děti. Co se týče nošení roušky, děti nemají svůj přirozený výraz v obličeji, nemůžou vnímat celou svoji bytost, ale vnímají na svém obličeji roušku. Nemůžou vnímat svůj přirozený hlas ani hlas ostatních. Myslíte, že je to zdravé vzdělávání? Jsme si vědomi toho, jaký dopad může mít pro naše děti celodenní nošení roušek a testování ve školách, zvláště potom, co dlouhodobě nechodily do školy a měly distanční výuku?

Jsme těmi, kteří tato nařízení a situace řeší a zamýšlejí se nad nimi, nebo jsme ti, kteří vše pasivně přijímají? Jaká rizika to přinese?

Jaká jsou práva dětí, rodičů a školy? Zajímá nás to, nebo je nám to lhostejné? Koho pak budeme obviňovat, pokud opatření ve školách zasáhne dětskou psychiku, sebe, školy, stát? Myslíte si, že ohniska nakažených jsou ve školách, když už ne ve fabrice? Který ze zájmů převažuje? Zájem o naše zdraví nebo zájem ekonomické? Máme ve světě autority, které tomu rozumí? Strach z nemoci vyplývá z toho, jak se o této nemoci informuje. Myslíte si, že to, co musí děti podstupovat, má smysl, zda to má logiku, zda to skutečně pomůže boji proti koronaviru? Jsme schopni sami za sebe najít vhodné řešení, nebo budeme rozdělovat lidi na skupiny, ti špatní a ti lepší? Přemýšlíme, zda to je správné nebo se poddáme. Kde je hlas zdravého rozumu?

Každé dítě má právo na zdravé plnohodnotné vzdělávání bez omezení, má právo bez podmínek svobodně dýchat a žít. Nenechte se manipulovat a nedovolte, aby se ze škol stala testovací centra těch nejmenších. Musíte se rozhodnout sami, jestli chcete jen slepě následovat nařízení a opatření nebo být aktivní a nenechat si nezákonně a nepřiměřeně zasahovat do života.

Proto jsem se zeptala na názor učitele a rodičů, jak to vidí oni:

Názor učitele:

1. Nová nařízení ohledně Covidu 19 nemají ve školství žádný smysl. Začneme testováním, což je jedna velká chyba. 111 nakažených, tj 0,007%, co to je? Vyhozené státní peníze. Malé děti se ho bojí. Dcera od kamarádky (4. třída) má absolutní panický strach z toho, že by jí něco měli píchat do nosu. V okolí to není jediný případ. A je nedůstojné, aby děti pod takovým tlakem chodily do školy. Tentojev se u nich zakořenil a v budoucnu, v dospělosti, budou mít nejen ze školy, ale i z jiných institucí a zdravotnických zařízení panické strachy, které si nebudou moct vysvětlit. Nošení roušek ve škole ve společných prostorech je pro mě taky nevysvětlitelné nařízení. Tak do jídelny půjdeme v rouškách, tam si vezmeme oběd a bez roušek ho společně sníme... Ve škole by se měla dát absolutní volnost. Děti roušky stresují, nás otravují. Máme dost jiných starostí, než dohlížet na to, jak děti ty roušky nosí. Osobně, když vidím, že ji někdo o přestávce nemá, tak mu nic neřeknu. Doufám, že to po tom posledním testování ministerstvo

zruší. Mám kamaráda starostu, který nařízení úplně odsuzuje.

2. Ve školství ze strany pedagogických pracovníků je to těžké. Na předešlé škole byl problém můj postoj k vakcinaci. Na druhém stupni hodně dětí trpí depresiemi z toho, že nic nestíhaly. Testování dětí ve škole, no, to je další komedie.

Názor maminek:

1. Bohužel doba je taková, že některé věci musíme skousnout, i když se nám to nelíbí. Pokud je testování prováděno šetrně a odborně, tak s tím asi žádný velký problém nemám. Nošení roušek u dětí ve škole mi vadí a připadá mi nesmyslné, zvláště pokud mají všechny děti negativní testy, je horko a musí nebo spíše dříve musely s rouškou sedět celý den ve třídě. Ve společných prostorech to ještě dokážu pochopit, ale ve třídě mi to opravdu přišlo nesmyslné.
2. Opravdu nesouhlasím s tím, aby děti během školy nosily roušku, to jim může opravdu škodit. Osobně nevydržím s rouškou déle než 30 minut, dráždí mně oči, ovlivňuje to mé dýchání a dělá mi to obrovské migrény a únavu. Dospělí, učitelé a lidé, kteří jsou ve škole přítomní, by ale roušku nosit měli. Naše děti mají od doby, kdy tento virus zasáhl naše země, extrémně těžké časy, věřím, že bychom to neměli nijak ztěžovat, protože už je to pro ně velmi těžké a věřím, že se u dětí může vyvinout deprese a úzkost! Jsou to děti a my jim musíme usnadnit život, ne je vyděsit. Osobně mi taky vadí, že moje děti byly testované, ale pouze v mojí přítomnosti.
3. Můj názor je takový, že pokud se děti testují, ať nemají potom i roušky na obličeji! Dcera se netestuje, ve třídě roušku mít nemusí, ale na chodbě ano. Dle mého názoru je to zbytečně, když se testují. Uvědomuji si, že škola za to nemůže, ale musí dodržovat zákony.
4. Co se týče toho testování, já jsem ráda, že děti chodí do školy a nemáme distanční výuku, protože to bylo fakt na houby... Testování ve škole se mi nelíbí, ale co nadělám, děti do školy musí chodit, očkovat je v žádném případě nenechám. Musíme to nějak přežít a musíme doufat, že se dočkáme konečně normálního života bez roušek a těch zbytečností kolem testování, s tím nic neneděláme.

Veronika Kačová

Nasam sar jon...

Rado bi kamavas te džanel, ko peršo avri anda o lav „nepřizpůsobivý“, sar kamelas te phenel, hoj o Roma nane sar jon, talam duminelas pro lav „džungalo“. Vareso leha dav lav, hin les čačo, šoha naavaha ajse sar jon! Čak phenav jekh, kana šundan, hoj Rom sas varekana masovo murdaribnaskero? Andro calo svetos šoha pes našunelas, hoj Rom avri čorda bare love! Andre bertenosika šoha nane registrimen, hoj bi Rom kerelas but murdarikeriben, šoha nakerda Rom ajse veci, hoj bi sufahas pre cikne čhavoreha, the aver but veci džungale, so keren „o parne“. Kija amen šoha nadžaha! Odava manuš, so avri diňa oda lav, les sas čačo, ale nič mištes le gadžendar nasikhliřam. Čak jekh, hoj hin lačhes te sikhľol andro školi. Hin odava somorutno, ale čak jekh lendar sikhľiřam lačho, no ola aver veci, so kerel adaja generacija (the na savore Roma), no, kamen te avel barvale sar o gadže, kamen rajkano motoris, the finomme khera. Ale kaj te lel o love pre kajse veci? No, la buřatar nane modo, sar aven ko barvalipen o gadže? Čoribnaha, vareko hin baro raj, the odoj hine o bare love, kidel peske, keci kamel, vareko kerel le drogenca, bikinkerel, kerel tiž bare love. Akaňik phenas pal o politiki, save jon hine barvale, so savoro kerenas pal o love, našťik pal oda vakeras, bo odava nane lačes. Muřinas te ľikerel e čhib, bo kerenas bi amenca avka sar pro Serviko ole novinariske, the odava ňiko nakamel!

Hi, keren pes andro Čechiko igen džungale veci, the odava keren ajse manuša, so kamen te chudel baripen, barvalipen! Talam pes vareko pre mande ruřela, hoj avkes pisinav, no me dživav mařkar o gadže but berša, me len igen miřtes prindžarav, lengero charakteris, lengeri pařiv. Joj, adaďives le gadžen nane ňisavi pařiv, čak duminen, sar jekh terňi rakľi kamel pes te resel andre televizija, kerel vař oda savoro, čhivel pal peste o rondři, the sikhavel pes nangi, naladžal pes ňikastar, hin lake jekh, te la dikhel e fajta, lakero dad, phral. Naladžal pes, joj kamel te sikhavel calone svetoske, savi hiňi řukar, pre savorende čhandel, joj kamel te avel barvali, the řundřpři. Keci vodři presovela le murřenca, dži kim pes chudela, kaj kamel! Me nakamav, kaj amare terne ajse te aven!

Leperava tumenge anglo buter berša, mire čhavore phirenas andre škola, the me mindig tosara lenge keravas o chaben andre škola the o friřtikos. Mire čhavoren sas pajtařa, la jekhternerder sas pajtařkiňi duj pheňora, phirenas laha andre řjeda. Tosara mindig avenas k’amende, the me keravas the vař lenge o friřtikos, odava nasas ajso baro vař mange. O rakľora khere phende la dake, hoj phiren k’amende pal miri čhajori, the chan amenca jekhetane o friřtikos. Lengeri daj chudľa bari choľi, the pre čhajora igen vičinkerelas: „Tumen phiren ko Roma? Odoj chan, the džanen, save jon hine erďave the melale? Imar te dikhav, hoj ke lende šoha nadžana!“

„Mamo, ale e daj lengeri hiňi igen lači, the hin ke lende igen řuřoro!“ o rakľora ačhavkerenas amen.

Tajsa mange o rakľora phende, hoj natroman imar k’amende te phireľ, lengeri daj odava nakamel.

Avka me lenge phenďom: „No chan, bo adaďives k’amende san jekhpaulunder, la da muřinen te řunel!“

„The kaj laha o friřtikos, amari daj džal andre buři...“

„No avka nek tumari daj uřťel sigeder, the nek tumenge kerel friřtikos, the me phirav andre buři.“

Miri čhajori sas olestar somorutňi. Phenďom lake: „Somnakaj, ma av ajsi somorutňi, avena jekhetane andre škola.“

Odava me predžidřľom, the me phenav avka, hoj le gadžeske šoha naeľa miřtes le Romestar! Šoha bi gadži namukhľas andro kher romane čhavores!

So mek kampil te pisinel? Hi, avel mange pre godř ajsi veka, o gadže hine amenca bare pajtařa, kana hine o festivala. Akor odoj hin o lavutara romane, řukar bařaven, o gadže asan pr’amende, o pijiben diliňarel lengere mozki, the avka khelen, mulatinen amenca, sar te igen amen kame-nas. Buterval odava avka sas, kaj somas, odava hine pajtařa, kana khelen, pijen amenca, kamen te giľavel sar o „kale“. Ale tosara imar amen napřindžaren.

E romistika hiňi igen lači veka, so kerďa vař amenge e Milena Hüb-schmannovo. Amari čhib pes sikhľol pre univerzita, kaj sikhľon savore čhiba. But gadže sikhľile amari čhib romaňi, the amare džuvľa, murša. O gadže feder vakeren mira čhibaha sar me, the man hin pr’oda choľi. Sar me man elřebnovar chudľom „le romistenca“, ajsi somas prevvapindři, hoj avka řukares vakeren roman-es, keren učitelki pre univerzita, the but keren le Romanca, so pisinin. Hin ajso nakladatelstvo „KHER“, kaj pisinin romane džuvľa the murša o gendā. Sar vakeren pal o gendři, so pisinde o Roma, vakeren miřtes. O romisti, kana sikhľonas, phirenas andro tabora, kaj beřenas o Roma, the sikhľonas lendar o iletos romano. Džanen savoro, no ale pal oda, sar sikhľonas, ale amen o Roma o iletos romano dživas. Oda va hin aver, jon čak dikhenas, sar hino mařkar o Roma o kamiben, the sar amen kamas fajta, the amaro barvalipen hin amare čhave...

Irena Eliášová

O Roma vakeren
pořad ČR určený pro Romy. www.romove.cz

The o dochtora hine čak manuša

(vakeriben pal jekh terňi daj)

Mi mange o testi chochavenas, kaj te avav sasťi... Phenava tumenge, hoj som rado, hoj avka pes mištes kerďa jekha amara pašutňake, so tiš bešel andro amaro vchodos. Joj hiňi terňi, šukar džuvľi, hin la duj cikne čhavore. Ale ke amende hiňi ajsi namištes, ňikaha navakerel, pre ňikasko naasal, ňikasko nadel lačo lav. ňiko la nakamel, bo hiňi bibachťali. Prisikhľilam pre late, ale vareso pes mušinda te kerel. Sar džav andre bota, chudľom la.

„Lačo džives, pašutňi.“ Del mange lačo džives, me lake pale aňi nadav, bo som ajsi prekvapinďi, hoj bisterďom. Čak pre late dikhav sar diliňi, the asandľilom.

„Dživines tut, hoj...“

„Na, čak som prekvapimen, hoj...“

„Me džanav, nasan pre mande sikhade, ale...“

„Vareso pes tuke kerel?“

„Hi, som igen nasvaľi, hin man čak jepaš berš dživipen.“

„Joj, odava hin mange pharo pro jilo...“

„Namušinel tuke te avel phares, me ke tumende somas igen nalači, sar man ke tumende džav, namištes. Kamav man te zmeňinel, hin mange namištes, ale...“

„Sako manuš hin jekhvar ajsi, odava namušines...“

„Hi, miri daj, sar merelas, mange phenelas ajsi goďi: „Džav het pre aver svetos, the som rado, hoj hin man žužo pativ, sar merava, phenena o manuša, hoj somas lačo manuš.“ Me pr'oda bisterďom, ňiko nadžanel, kana meraha, avka mušinas te avel lače ko manuša, te das e pativ, te avas mištes vaš savorenge, ňiko nadžanel, kana mukhaha ada iletos...“

„Tumara dajora sas čačipen, ale odava nane, hoj imar mereha. Mušines te phirel pal o dochtora, the savoro avela mištes, chudeha tut avri...“

„Romňije, džanes, so hiňi raka? Sar man marava la rakaha? Napafav, hoj džava latar avri. Čak duminav pre mire čhavore, vaš lenge man ľikerava...“

„Paťa, the phir pal o dochtora, me džanav, sar odava hin pharones, ale vaš o čhavore o manuš savoro kerel, o čhave amenge den bari zor. Sal terňi, the mušines tut te marvel ola rakaha...“

„Hi, terňi, ale džanes, sar mange hin? Anglo jekh kurko somas ko dochtoris le čangenca, kerde mange o testi, the o dochtoris mange phendās, hoj hin man rakovina. Me nachav, nasovav, odava nadžal, andro šero mange džan namište dumi...“

„Romňije, odava nane vigos, phireha pal o dochtora, the...“

„Darav, so manca avela, the so mire čhavore?“ Mukhľa pes te rovel, me nadžanav, sar laha te kerav kludos. Pharones hin mange pre late, oblapinav la, o manuša angle bota pr' amende dikhen. Nane modo, kaj te „JOJ“ amenca dumazinel.

Mušinav the me te džal ko dochtoris, vaš e medicina, adadžives natromas čak avka te džal, mušinel pes o manuš te pojedňinel, the te džal pre ora. Akaňik mušinav te siďarel pro autobusis, mindig hin pherdo, the akaňik, aňi nasom mange kaj te bešel. Jekhwarestar man vareko chudel pro phiko, visarav man, the kódaava, amari pašutňi, so kamel te avel rendešňi džuvľi. Dikhav pre late, hiňi aver, lošanel, asal pro manuša, s' odava? Bešťom mange the phučav latar šodava.

„Romňije, sasťares tut?“

„Ta kaj!“

„Sar odava?“

„Me tuke phenava. Bo kerde mange pale neve bare testi, odona elšebne sa zmiľinda e sestrička abo o dochtoris, the mange dine cudze! Akaňik so mange kerde, savoro hin mištes, the man nane ňisavi rakovina...“

„Joj, odava hin mištes!“

„Som bachťali, ale so mange kerde pro šero ajse stresí...“

„Ale odava hin imar preč? Na?“

„Hi, preč hino, ale so me pregelom. Kamav len te del pro sudos...“

„No, odava bi nakerďalas? The o dochtora hine čak manuša, sako kerel vareso namištes.“ Dikhav, hoj nakamel pes te zmeňinel...

„Manuša, manuša, ale tu džanes, so me pregelom? Kamavas...“

„Romňije, tu ma bister, hoj sal sasťi, the bachťali, the na te dumines pro bibachťalipen. Kamehas tut te zmeňinel k' amende, ko manuša...“

„Hin tut čačipen. Odava mange phenel miro rom, našunava les...“

„Romňije, le dochtoren furt kampela, ma bister. The tiro rom namištes duminel. Nek avel rado the bachťalo, hoj sal sasťi...“

Irena Eliášová

Volby

„Paní sousedko, já jsem úplně v háji, nevím, co dělat!“ vyjela na mě jedna moje starší sousedka.

„Copak se vám stalo?“

„Jejda, vy to nevíte, že budou velké volby už za měsíc?“

„No, to já vím, ale...“

„No, vidíte, a to je můj problém, nevím, koho volit...“

„S tím si já nedělám žádný starosti...“

„Jasně, vy Romové tomu nerozumíte a nevíte vůbec, co volby znamenají, zato já vím velmi dobře, co...“

„Tak vidíte, všechno víte a znáte, tak nemáte žádný problém, koho volit, ne?“

„Právě, že ne, moje milá sousedko, co byste mi poradila?“

„Jak já vám můžu radit, když nic nevím. Já půjdu k volbám a hodím tam ty papíry pro Babiše a je to...“

„Panejo, to snad ne! Vždyť lidi proti němu protestují a nemají ho rádi...“

„Já taky, ale mně je jedno, kdo tam bude, stejně to bude zase stejné. Oni si budou jenom hrabat do kapsy a na nás se vykašlou...“

„Nemáte pravdu, ti Piráti jsou dobrý, potřebujeme ve vládě mladou krev a ne pořád staré dědky, kterým to už nemyslí a na všechno zapomínají. Jediný zájem mají na prachy, aby byli bohatí a vesele si žijí jako baroni. My důchodci žijeme v bídě, my nejsme už pro nikoho důležité, rozumíte mi?“

„Ano, rozumím vám, ale ta strana pirátská se mi nezamlouvá, slyšela jsem, že se zajímají taky o drogy...“

„Prdlajs, to jsou jenom kecy a i kdyby, celý svět bere drogy a...“

„Mně se to nelíbí, já...“

„Chápu, pro vás je to těžší, vy nemáte žádnou stranu...“

„Není třeba, sousedko...“ Už mě pěkně šťve.

„Musím vám říci, jak je důležité, koho volit, jelikož pak se ukáže, jak se budeme mít, nemyslíte?“

„Budeme se mít pořád stejně, blbě!“

„My jako majorita se budeme mít opravdu dobře, protože...“

„To máte pravdu, vy se budete mít dobře, jako vždy. Na vás neplatí žádné velké tresty, žádné roky ve vězení, i když zabijete člověka, i když ukradnete velké prachy, vám se daří. Jako manželé Nečasovi, jsou nevinní a kolik milionů zpronevěřili z vlády. Co všechno prováděla hezká paní Nečasová! Všechno si dovolila a jenom proto, že si namluvila ženatého pana premiéra ve vládě, ta byla šikovná, že? A Rom něco malého ukradne, protože není vysokoškolsky vzdělán, aby se dostal tam, kde se berou miliony a ihned jde sedět do basy! Nemá peníze na právníky, aby se z toho dostal. Víte, co? Já k volbám letos nejdu, mně je z těch vašich lidí zle.“

„Paní sousedko, vy mě udivujete, jak to víte?“

„Paní, my Romové nejsme tak blbí, za jaké vy nás máte, máme televizi, máme internet a přečteme si zprávy, které nás zajímají, víte?“

Kouká na mě jako splašený kůň.

„Ale stejně, já budu volit a splním si svoji povinnost...“

„Jen to udělejte, patří se to. Na mě to neplatí, my Romové nejsme pro vás důležití, pokud něco chceme, když vyřizujeme jisté závažné věci, nikdy se nám nevyhoví. Politici nás znají, jenom když jsou volby, chodí mezi Romy, aby ukázali, že si nás považují a dokonce se s Romy baví, tančují a dělají různé blbosti, jen aby šli Romové k volbám! Na mě to jejich falešné herectví neplatí, já je mám prokouknutý, už kolikrát jsme se zklamali? Ajaj! Jen vezměte, zabili policajti Roma a co naše vláda udělala? Nic, naopak, vše bylo správné podle policajtů, jako kdyby Rom nebyl člověk. Víte, paní sousedko, kdybych já mohla, tak bych přemluvila všechny Romy, aby nešli volit, jenomže to já nemůžu, to není v mé moci, protože nás Romů je dost! Bylo by hodné hlasů pro ty nenažrance!“

„Paní sousedko...“

„Milá paní, já nejsem zlá, že tak na mě koukáte, jen mluvím o tom, jak vláda na nás kašle. Víte vůbec, kolik našich Romů je vzdělaných? Nevíte, zato já vím a vím také, že mezi námi jsou romští inženýři, doktoři, velcí muzikanti, někteří dokonce tak nadaní a talentovaní, že se předvedli i v Americe a spousta našich Romů jsou sportovci a ještě dál. Ale majorita nám nedá šanci ani úctu, pro vás jsme pořád jen a jen cikáni. Proto ani já nedám nikomu šanci mým hlasem ve volbách...“

Irena Eliášová

Je tu 9. ročník dětské soutěže Vícejazyčnost je bohatství

Máte doma nadšence do čtení a psaní? Tak neváhejte a přihlaste své děti do dětské kreativní soutěže, která podporuje čtení a psaní v dalším jazyce. Do soutěže se můžou přihlašovat děti, které pocházejí z vícejazyčných rodin, národnostních menšin, mají zahraniční kořeny nebo se učí a komunikují vedle češtiny také v dalším jazyce. Soutěž je určena dětem, které jsou zaujaté čtením či předčítáním literárních děl pro děti a následnou tvorbou výtvarných děl či překlady na námět přečteného. Soutěžít mohou jednotlivci i větší kolektivy (skupiny či třídy). Používání vícejazyků je velice kladně hodnoceno. Tak jako každý rok se budou rozdávat spousty zajímavých cen – diplomy a balíčky s věcnými cenami. Ze soutěže si každý odnese nové poznatky, zlepší si jazykové dovednosti i postoj vůči sobě a ostatním.

Uzávěrka 9. ročníku je 27. 10. 2021.

Soutěží se v těchto kategoriích:

- jednotlivci od 4 do 8 let
- jednotlivci od 9 do 12 let
- jednotlivci od 13 do 16 let
- kolektivní práce – malé děti
- kolektivní práce – střední děti
- kolektivní práce – starší děti
- pedagogové – „Patron vícejazyčnosti“ – za inovativní spolupráci na soutěži
- školy – za nejlepší spolupráci na soutěži
- překlad do češtiny z cizího jazyka

Soutěže se mohou zúčastnit děti ve věku od 4 do 16 let. Do soutěže se přijímají nejvíce dvě díla od jednoho autora, práce musí být zaslána v originální podobě, kvalitní kopii nebo elektronické verzi ve vysokém rozlišení. Formát a techniku si zvolí každý autor podle sebe. Autor musí uvést jméno, příjmení, věk, název školy či organizace. V případě kolektivní práce je nutné uvést název školy a třídu.

Práce pošlete poštou na adresu: Spolek Zaedno, Dům národnostních menšin – Praha, Vocelova 602/3, 120 00 Praha 2 nebo elektronicky nahráním prací či e-mailem na kamaradi@zaedno.org

Soutěž pořádá spolek Zaedno, což je dobrovolná, nezisková a ne-

politická organizace. Hlavním cílem sdružení je rozvoj multikulturní společnosti v České republice a vedení společnosti k větší toleranci a porozumění. V minulých ročnících se soutěže každoročně účastnilo kolem 800 dětí. Soutěž poukazuje na přednosti, které přináší vícejazyčnost a rozmanitost kultur v naší multikulturní společnosti. Z nejlepších dětských prací se následně vytváří putovní výstava, která je vystavena na různých místech po republice v průběhu následujícího roku či let. Oceněné práce jsou publikované jak na webu, tak i v časopise Kamarádi. Na soutěži pravidelně spolupracují partnerské instituce či firmy. **Veronika Kačová**

Avri kidlípen

„Pašutňi, hin mange igen namištes, nadžanav, so te kerel!“ vičinel pre mande miri phureder pašutňi.

„So pes tuke ačhila?“

„Joj, tu nadžanes, hoj avela aver chon baro avri kidlípen?“

„Me džanav, ale...“

„No dikhes, the me nadžanav, kas te kidav avri...“

„Dikhes, me olestar mange nič nakerav...“

„Avka tumen o Roma kija nič nachaľon, ale me savoro džanav, s'odava hin avri te kidel...“

„No dikhes, savoro džanes, avka tut nane řisave starosťa, kas avri te kidel, na?“

„No avkes, hoj na, so mange phenďalas tu?“

„Sar me tuke řaj phenav, te nič nadžanav. Me džava, the čhivava odoj ola papira vař o Babiřis, the imar hin...“

„Joj, imar na, o manuřa les nakamen...“

„The me les nakamav, mange hin jekh, ko odoj avela, th'avka naela nič feder. Jon čak kerena vař peske o love andro řebi, the pr'amende čhandena avri...!“

„Nane tut čačo, o Pirafi hine miřte, kampil mařkar amende tero rat, na o phure manuřa, so savoro bisteren. Pre soste duminen, čak pro love, kaj hin lenge miřtes, the dživen sar o kraľa. The amen o duchodci bokhaľuvav, amen imar řiko nakamel, ačhaľos mange?“

„Hi, ačhaľuvav tuke, ale o Pirafi mange napačinen, řundom, hoj hine vař o drogi, the...“

„Diliřipen, oda hin čak o lava, the te hin čačo, ta so, savore pro svetos kiden o drogi...“

„Vař oda mange pes napačinel...“

„Ačhaľuvav tuke, tumen nane řisave mařkar o bare...“ Imar hin man pre late chofi.

„Muřinav tuke te phenel, sar amenge avela miřtes, sar avri kida-ha...“

„Dživaha furt namiřtes!“

„Amen o gadže dživaha miřtes...“

„Hin tut čačipen, tumen dživena furt miřtes, vař tumenge o ileto hin igen miřtes. Vař tumenge nane o bare tresti, the te varekas murdaren, the te čoren igen bare love, savoro tumenge džal. Sar ole premijeriske le Nečasoske la romňaha. So kerenas mařkar o bare manuřa, savoro sas pal Naďovo, bo joj pes kamavkerelas le Nečasoha, thejov savoro kerelas vař lake, ajci but love, so čorde, keci but namiřtes kerelas joj, savoro lenge geľa preku, nane len řisave tresti. Ale Rom čoreľ vareso chaben, imar les chuden o benga, the džal andre hareřta pro but berř. Soske? Bo hin Rom, le Romes nane ajci love, kaj te řaj potinel le pravňiken aňi nane ajso sikha-do, kaj pes te chudel pro than mařkar o bare. Džanes, so? Imar me nadžava avri te kidel, hin mange namiřtes tumendar!“

„Pařutňi, me som prekvapinďi, sar odava tu džanes?“

„Pařutňi, amen o Roma nasam ajse diline, hin amen televizija, the internetos, the so kamas te džanel, ginas amenge preku, džanes?“

Dikhel pre mande sar o grast le jakhenca. „Ale me džava avri te kidel, bo kerava mange miri povinosťa...“

„Čak ker odava, patrinel odava tuke. Ale mange na, vař amenge le

Romenge odava namiřtes, o bare vař amenge nič nakeren, sar džas pro uradi, the vareso kamas, nič vař amenge nakeren. Soske? Bo sam Roma, sar te uľamas prachos. Ale čak akor amen prindžaren, sar hin o avri kidlípen, akor phiren o raja mařkar o Roma, the den len te pijel, te chal, the palek le Romenca the khelen, mulatinen, kaj peske te duminen o Roma, hoj amen kamen. Odava nane čačo, bo duminen, hoj daha lenge o hangi, kaj te džas ko kidlípen. Me lenge imar napaľav, predikhľom len, hine sar o herci. Romes tumen řaj murdaren, the nič o raja nakeren, sar o benga murdar-de terne manuřes, so kerde o raja? Nič, savoro le bengenge preku geľa. Sar man uľahas odava zor, kerďomas ajsi veka, kaj te řisave Roma džan pro avri kidlípen, ale me nařfik. Me lenge nadava miro hangos, ole bibachtale manuřenge!“

„Pařutňi...“

„Ma dikh avka pre mande, nasom me bibachtali, hoj avka vakerav. Džanes, keci manuřa k'amen-de hin avri sikhade? Nadžanes, ale me lačhes džanav, hin amen romane dočtora, inženira, bare talentimen lavutara, so bařavenas he andre Amerika, romane řportovci the aver. Ale o gadže amen naden řisavi řanca. Soske? Bo sam čak Roma. Vař oda me nadžav pro avri kidlípen...!“

Irena Eliášová

I lékaři jsou jen lidé

(příběh jedné maminy)

Kéž by se mně popletly ty testy a já byla zdravá... Řeknu vám, že jsem byla opravdu ráda, že to skončilo dobře jedné mé známé paní, která bydlí v našem vchodě v paneláku. Je to mladá ženská, mamina dvou malých dětí. Vidala jsem ji a pokaždě se tvářila povýšeně, byla i dost drzá a protivná, hodně namyšlená, ale hezká ženská. Všichni, co bydlíme tady na sídlišti, nemají o ní pěkné slovo, všichni mají stejný názor, “je protivná”. Zvykli jsme si na ni, ale muselo se cosi stát, protože se začala chovat jinak, lépe k nám spolubydlícím. Zrovna jdu nakoupit a potkám ji, čumím jako blbec!

„Dobrý den, paní sousedko.“ Zdraví mě a já jsem tak překvapená, že jsem zapomněla odpovědět. Jen na ni koukám a pousmála jsem se.

„Divíte se mně...“

„Ne, to ne, ale jsem překvapená, že...“

„Já vím, nejste na mě zvyklí, chápu už, ale...“

„Něco se vám stalo?“

„Ano, paní, mám dvě děti a našli mi tu špatnou nemoc, mám jenom půl roku života.“

„To mi je opravdu líto, ale...“

„Nemusíte mě litovat, já se k vám všem nechovala hezky. Chci to změnit, to moje chování, je mi moc trapné, ale...“

„Každý se chová někdy dost blbě, to nemusíte...“

„Ale ano, víte, moje matka, když umírala, řekla mi moc důležitou věc: „Odházím na onen svět a je pro mě velmi důležité, že mám čisté svědomí, lidi si mě budou pamatovat jako dobrého člověka.“ A já na to zapomněla, až nyní jsem si uvědomila, že každý jednou odejde a je třeba se chovat k lidem slušně, mít úctu k člověku a vážit si každého. Nikdy nevíme, kdy opustíme tento svět...“

„Vaše maminka měla pravdu, ale to neznamená, že už umřete. Budete se léčit a Bůh vám pomůže. Kolik lidí se z té hrozné nemoci dostalo! Musíte bojovat a věřit, že se z toho dostanete...“

„Paní, rakovina je velké zlo, nevím, jak budu proti ní bojovat, moc tomu nevěřím. Jediné, co mě udržuje, jsou moje děti, kvůli nim se budu snažit, ale...“

„Věřte a bude zase vše dobré, děti nám dávají sílu, vždyť to znám i já, jaké je to těžké, ale děti, pro ně žijeme. Nemůžete hned vše vzdát, zkuste se zamyslet a bojujte, jste ještě mladá...“

„Ano, mladá, ale víte, jak mi je? Nikomu nepřeji to, co já zkusila, byla jsem u lékaře s bolestmi nohou, udělali mi testy a před týdnem mi můj lékař oznámil, že mám rakovinu. Řeknu vám, nejím, nespím, to nejde, myšlenky mě ubíjejí...“

„Mladá paní, to není konec, opravdu, budete se léčit a...“

„Mám opravdu strach, co se mnou bude a co moje děti?“ Rozplakala se, je mi jí moc líto a nejsem schopná ji uklidnit. Lidi nás očumují a díví se, že spolu mluvíme. Není totiž zvykem, že by se „ONA“ s někým bavila. Objala jsem ji a tiše jsem na ni mluvila.

Musím taky k lékaři, jen pro léky, už mi docházejí. Dneska není možné jen tak jít k lékaři, musí se objednat a být tam přesně v danou hodinu, tak mám co dělat, abych to stihla k autobusu. Jako obvykle, autobus je plný lidí a nemám si ani kde sednout. Někdo mě chytl za rameno a říká “posadte se“. Já si překvapeně sedám, je to naše známá paní, která chce svoje chování změnit k lepšímu. Prohlížím si ji a vypadá moc dobře, usmívá se, nevypadá jako nemocný člověk, jsem tomu ráda. Sedla jsem si a poděkovala jí a moje zvědavost mi nedá se nezeptat na změnu jejího vzhledu.

„Mladá paní, léčíte se?“

„I kdepak!!“

„Jak to?“

„Já vám to řeknu. Pak mi dělali další velké testy a představte si, sestřička popletla moje jméno, nebo doktor, teď už ani nevím, a mně dali předtím výsledky testů někoho jiného. To znamená, že já nemám žádnou rakovinu...“

„Jeminánku, to je dobře!“

„Jsem šťastná, ale co mi provedli za stresy...“

„Ale už je to pryč? Ne?“

„No, je, ale já měla měsíc hrůzu. Chci podat žalobu...“

„No to byste snad neprovedla? Jste zdravá a i lékaři jsou jenom lidi, každý se splet, nemyslíte?“ Koukám, že ta změna nebude...

„Lidi, lidi a vy víte, co já si zkusila za nervy? Chtěla jsem...“

„Mladá paní, vy nesmíte zapomenout, že jste zdravá a být šťastná a nemyslet na zlé věci. Chtěla jste změnit své chování k lidem a mně se zdá, že...“

„Máte pravdu, nic takového. To napadlo mého manžela, neposlechnu ho...“

„Mladá paní, lékaře budeme potřebovat napořád, nezapomeňte na to! Nápad vašeho manžela není správný. Vše špatné je pryč a ať je rád, že jste zdravá...“

Irena Eliášová

muzeum
romské
kultury

Muzeum romské kultury si vás dovoluje pozvat na

vernisař

výstavy fotografií
Claude a Marie-José Carret
za účasti autorů

Otisk cest

23. 9. 2021 od 17 h

Během vernisáže vystoupí
Ludová hudba primáše
Davida Oláha z Klenovce.

Muzeum romské kultury
Bratislavská 246/67 | Brno
rommuz.cz

Vystavět se musí ve spolupráci
s Asociací Francouzské Brno
v rámci Národní francouzské kultury
Bongour Brno.

7. 4. 2021 — 31. 12. 2022

Z uvádění akce
bude poslán
katalogový
a audiovizuální
zápis. Manuál
může být rovněž
dostupný.

Česká televize

af

Alfabeto

muzeum u vás doma

3D STÁLÁ EXPOZICE

Dějiny Romů od starověké Indie přes události II. světové války až po současnost jsou přístupné ve 3D prohlídce na rommuz.cz/cs/online-muzeum/3d-prohlidka/.

PODCASTY

První série osmi rozhovorů je v letošním výročním roce rozšířena o novou řadu Velikáni jako spojující články. Poslouchejte nás na našem webu rommuz.cz/podcasty nebo na [Soundcloudu](https://www.soundcloud.com/rommuz) a [Spotify](https://open.spotify.com/artist/rommuz).

Nové vychází:

25. 11. Jak Rom píše romské dějiny – Bartoloměj Daniel

Představení osobnosti a díla jednoho ze zakladatelů a laureátů Ceny MRK 2021. Životní příběh i odborné polemiky jednoho z mála romských disidentů, prvního romského historika a klíčové postavy při zakládání Muzea romské kultury.

9. 12. Dalších 30 let?

Zhodnocení role MRK

Všem hostům klademe otázku na jejich názor a postavení MRK na mapě pamětových institucí. Jak vidí a jak by podle nich mělo/mohlo vypadat MRK v budoucnosti? V závěru oslav v prosinci vydáváme poslední díl jako bonus.

VIDEO

- Virtuální Procházky po Cejlu s Petrou Svobodovou.
- Jolanka a Gejza vyprávějí pohádky pro děti.
- Ochutnávky z depozitářů – pásmo videí, ve kterých pracovníci Odborného oddělení postupně představují zajímavý výběr předmětů skrytých očím návštěvníků v depozitářích muzea.

stálá expozice

PŘÍBĚH ROMŮ

Dějiny Romů od starověké Indie až po události II. světové války a současnost. Možnost komentovaných prohlídek v ceně vstupného po předchozí domluvě na emailu lektor@rommuz.cz, na telefonu: +420 545 214 419, nebo využijte objednávkový formulář rommuz.cz/cs/vzdelavaci-programy/pro-verejnost/.

výstava

7. 4. 2021 – 31. 12. 2022

OTISK CEST. Fotografie Claude a Marie-José Carret

Carretovi se fotografovali Romů – svých přátel – věnují přes 30 let. Jen málo fotografií zůstane u téhož tématu takto dlouhou dobu. Díky tomu vám můžeme zprostředkovat fotografie, které zaznamenávají několik generací a nabízí pohled na proměny života v čase. Vstup zdarma.

veřejné akce

2. 10. – 15h

Hodonín u Kunštátu. Památník Romů a Sintů na Moravě.

Beseda s Jiřím Fišerem

Mimořádné setkání s Jiřím Fišerem, posledním dosud žijícím českým dvojčetem, na němž v koncentračním táboře Auschwitz-Birkenau prováděl pokusy nechvalně proslulý doktor Josef Mengele. Besedy se zúčastní i žurnalista Pavel Baroch. Vstup zdarma.

Mrkněte k nám!

mrkmrk.cz

Muzeum romské kultury
státní příspěvková organizace
Bratislavská 67, 602 00 Brno
+420 775 407 065
media@rommuz.cz

Otevírací doba
úterý–neděle 10–18h

Všechny programy se konají v Muzeu romské kultury, není-li uvedeno jinak. Informace o aktuálních podmínkách vstupu najdete na rommuz.cz/cs/navstevnici/navstevni-rad/. Změna programu vyhrazena. Z uvedených akcí bude pořízen fotografický a audiovizuální záznam. Materiál může být zveřejněn.

Hodonín u Kunštátu.
Památník holokaustu Romů a Sintů na Moravě
+420 775 403 155
hodonin@rommuz.cz

Otevírací doba duben–říjen
středa–neděle 9–17h

hodoninpamatnik.cz

Kavárna BENG!

říjen – prosinec 2021

[f](https://www.facebook.com/mrk)
[i](https://www.instagram.com/mrk)
[y](https://www.youtube.com/mrk)
[s](https://www.spotify.com/mrk)
[sc](https://www.soundcloud.com/mrk)
eshop-rommuz.cz
rommuz.cz

MINISTERSTVO KULTURY
jihočeský kraj
Česká televize
hlavní mediální partner

muzeum

romské

kultury

Claude a Marie-José Carret Agnès, 1998, Rumunsko

3. 10. – 15h

Podzim s magií – dílna pro děti

Víte, kdo byly strigy nebo proč je dobré nosit červené oblečení? To vše a mnohem víc se dozvíte v naší stálé expozici. Společně si představíme nadpřirozenou bytost romské kultury, poslechneme si příběh z dávných časů a něco pěkného si na památku vyrobíme.

23. 10. – 19h

Cabaret Des Péchés, Palác Jalta, Dominikánské náměstí 2, Brno

Galavečer Muzea romské kultury

Galavečer jako oslava výročí 30 let muzea s předáním prestižní Ceny Muzea romské kultury (Ceny MRK) za rok 2020 a 2021. K ocenění je každoročně vybrána jedna osobnost, která svým působením přispěla k rozvoji, propagaci a uchování romské kultury či obecně k fungování MRK. Vzhledem k pandemické

situaci nedošlo loni k jejímu předání, proto bude letos oceněna výtvarnice a performerka Emilia Rigová. Za rok 2021 získá Cenu MRK promovaný historik Bartoloměj Daniel, in memoriam (byl členem Svazu Cikánů-Romů a spoluzakladatelem MRK v r. 1991). Součástí Galavečera budou hudební, taneční i divadelní vystoupení, a také křty publikací MRK.

7. 11. – 15h

Listí padá – dílna pro děti

Listí padá a je barevné, stejně jako romské šaty. Přijďte za námi objevit jejich krásu, něco se o nich dozvědět, naučit se vybraný romský tanec či si zanotovat písničku. Vítejte všechny věkové kategorie.

10. – 11. 11.

Muzeum romské kultury, Bratislavská 67, Brno

Vila Stiassni, Hroznová 14, Brno

Hodonín u Kunštátu. Památník Romů a Sintů na Moravě.

Mezinárodní konference

Místa paměti: od budování expozic po edukaci v muzeích-památnících
Muzeum romské kultury převzalo v roce 2018 do správy dva památníky holokaustu Romů a Sintů – v Hodoníně u Kunštátu, zde nedávno dokončilo instalaci expozice, a v Letech u Písku, kde buduje nový památník s expozicí.

Cílem konference je získat příklady dobré praxe či know-how z tuzemska i zahraničí k dokončení expozice, pro edukaci a provoz muzeí/památníků. Tematicky bude konference zaměřena na animaci autentických míst paměti. Je také součástí oslav 30. výročí založení MRK.

5. 12. – 15h

Vánoční koledování – dílna pro děti

S našimi lektory si posvítíme na vybrané exponáty ze stálé expozice, s baterkami vykouzlíme hvězdnou oblohu, zahrajeme si stínové divadlo a povíme si takový lehounce strašidelný příběh. Na závěr adventní neděle si zazpíváme několik koled s romským muzikantem. Kterým? To je vánoční překvapení.

edukační programy

rommuz.cz probíhají také v online verzi

Příběh Romů (historie)

Jdeme dlouhou cestou (jazyk a literatura)

Nezapomeneme (holokaust Židů a Romů)

Můžeme se domluvit? (stereotypy)

Předplatné Romano hangos

příjmení, jméno:

název organizace:

adresa, PSČ:

e-mail: telefon:

počet objednaných výtisků:

způsob platby: ☐ hotově ☐ složenkou

☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:

☐ bankovním převodem na fakturu

vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, Brno 602 00. Fio banka, číslo účtu: 2300661977/2010

cena předplatného pro rok 2021 je 320 Kč

Vydávání Romano hangos
podporuje Ministerstvo kultury
České republiky

Adresa redakce Romano hangos
a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00

tel.: 545 246 673 www.srnm.cz

číslo účtu: 27-488570217/0100

Romano hangos / Romský hlas. Vychází s podporou Ministerstva kultury, Jihomoravského kraje a Statutárního města Brna.

Vydává Společenství Romů na Moravě. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. E 8154.

Redakce: Sabir Agalarov (šéfredaktor) romanohangos@gmail.com; Alica Heráková, Tomáš Ščuka. Grafická úprava a sazba: Radim Šašinka.

Redakční rada: Roman Čonka, Prešov; Alica Heráková, Brno; Drahomír Radek Horváth, Děčín; Ivona Parčiová, Brno; Barbora Antonová, Brno; Margita Racová, Brno.

Adresa redakce: Bratislavská 65a, 602 00 Brno, tel.: 545 246 673, e-mail: romanohangos@gmail.com, Elektronická verze: www.srnm.cz.

IČO vydavatele: 44015178. Bankovní spojení: Fio banka, číslo účtu: 2300661977/2010. Tiskne: Samab press group, a.s, Cyrillská, Brno. Rozšiřuje: Kongrestakt Brno.